

Stanovisko Výboru regiónov „Stratégia rozšírenia a hlavné výzvy na obdobie 2007 – 2008 – Budúce kandidátske krajiny“

(2008/C 172/12)

VÝBOR REGIÓNOV

- sa nazdáva, že budúcim kandidátskym krajinám je potrebné vyslať jasnejší signál o spôsobe, akým pristúpia k EÚ. Individuálny vstup môže inšpirovať a motivovať krajiny k urýchleniu celkového pokroku. Úspech jednotlivých krajín pri implementácii kritérií požadovaných zo strany EÚ by mal byť rozhodujúcim faktorom pre rýchlosť napredovania k pristúpeniu;
- pripomína, že je potrebné ďalšie budovanie kapacít miestnych orgánov a združení miest a obcí v budúcich kandidátskych krajinách, pretože v súčasnosti nie sú miestne a regionálne orgány adekvátne zapojené do procesu pristúpenia k EÚ;
- víta podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení s EÚ a nalieha na orgány Bosny a Hercegoviny, aby spolupracovali s cieľom splniť záväzky, ktoré vyplývajú z dohody;
- víta uvedenie dohody o stabilizácii a pridružení a EÚ a žiada Srbsko, aby si aj naďalej plnilo svoje záväzky voči Medzinárodnému trestnému tribunálu pre bývalú Juhosláviu, pretože to je podmienkou pre ďalšiu integráciu do EÚ;
- víta podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení s EÚ a podporuje vládu Čiernej Hory, aby si naďalej plnila svoje povinnosti stanovené touto dohodou, a to v súlade s návrhom akčného plánu pre implementáciu.

Spravodajca: pán Martin HEATLEY (UK/ELS), člen grófstva Warwickshire

Referenčný dokument

Oznámenie komisie rade a európskemu parlamentu: stratégia rozšírenia a hlavné výzvy na obdobie 2007 – 2008

KOM(2007) 663 v konečnom znení

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV,

A. Všeobecné odporúčania

Všeobecný pokrok a časový harmonogram

1. sa nazdáva, že budúcim kandidátskym krajinám je potrebné vyslať jasnejší signál o spôsobe, akým pristúpia k EÚ. Individuálny vstup môže inšpirovať a motivovať krajiny k urýchleniu celkového pokroku. Úspech jednotlivých krajín pri implementácii kritérií požadovaných zo strany EÚ by mal byť rozhodujúcim faktorom pre rýchlosť napredovania k pristúpeniu;

2. je tohto názoru, že by bolo potrebné nájsť jemnú rovnováhu medzi zachovaním nadšenia a stability v potenciálnej kandidátskej krajine a opatrnou a správnu prípravou na proces pristúpenia;

3. sa nazdáva, že zatiaľ čo rozšírenie je dôležité pre EÚ ako aj pre kandidátske a budúce kandidátske krajiny z hľadiska príležitostí hospodárskeho rastu, zabezpečenia nevyhnutných dopravných a energetických komunikácií a ostatných strategických zámerov, pričom nemožno zabúdať na spoločné hodnoty EÚ ako sloboda, demokracia a solidarita, konkrétna perspektíva pristúpenia je nevyhnutná na zachovanie mieru a stability na západnom Balkáne. Výbor si však uvedomuje „únavu z rozširovania“, ktorá sa prejavuje v niektorých členských štátoch EÚ a myslí si, že by sa malo podporovať širšie povedomie verejnosti o príležitostiach a výzvach, ktoré so sebou prináša budúce rozšírenie;

4. víta zjavné zlepšenie vo všeobecnom hospodárskom raste, celkovej makroekonomickej stabilite a zvýšenej životnej úrovni v budúcich kandidátskych krajinách, je však toho názoru, že by bolo potrebné vyvinúť viac úsilia na posilnenie právneho štátu a modernizáciu sociálnych štruktúr. Takéto zlepšenia v makroekonomickej oblasti by mali byť zamerané na zvyšovanie kvality života občanov týchto krajín. Žiada najmä o posilnenie právneho štátu – hlavne prostredníctvom súdnych reforiem, pričom boj proti korupcii a organizovanému zločinu, vrátane obchodovania s ľuďmi, by mali patriť medzi hlavné priority vo všetkých budúcich kandidátskych krajinách;

5. vyzýva budúce kandidátske krajiny, aby udržiavali a neustále zlepšovali dobré susedské vzťahy, pretože sú základnou súčasťou procesu postupného smerovania k pristúpeniu k Európskej únii. Takisto zdôrazňuje, že krajiny

západného Balkánu musia zintenzívniť svoje úsilie a vyriešiť nedoriešené problémy so susednými krajinami tak, aby to bolo prijateľné pre obe strany;

Komunikácia

6. zdôrazňuje, že dobrá komunikácia je nevyhnutná pre trvalý úspech stratégie rozšírenia. Je potrebné lepšie informovať o prínosoch a výzvach súčasného procesu rozširovania, ako aj zabezpečiť, aby všetci pochopili a akceptovali skutočnosť, že tento proces je postupný a starostlivo riadený. Všetky úrovne správy v budúcich kandidátskych krajinách by mali získať podporu vo svojom úsilí lepšie informovať verejnosť o európskych hodnotách a výhodách približovania sa k členstvu v EÚ ako aj o podmienkach tohto členstva. Vzhľadom na to by bolo vhodné zabezpečiť publikovanie oznámenia Komisie o rozšírení v jazykoch používaných v budúcich kandidátskych krajinách, vrátane jazykov menších;

7. odporúča, aby sa nový finančný nástroj EÚ, nástroj predvstupovej pomoci (IPA), využíval na zlepšovanie povedomia o európskej integrácii a podporu cezhraničnej spolupráce, posilnenie kapacít zastupujúcich združení miestnych a regionálnych samospráv na západnom Balkáne a zapojil ich do prístupového procesu;

8. odporúča zlepšiť „vertikálnu“ komunikáciu medzi centrálnym vládny orgánom v jednotlivých krajinách zodpovedným za európsku integráciu a miestnymi a regionálnymi orgánmi ako aj združeniami miestnych samospráv;

Budovanie kapacít a cezhraničná spolupráca

9. je toho názoru, že podporné opatrenia, ktoré spájajú ľudí na miestnej a regionálnej úrovni a podporujú spoluprácu medzi EÚ a budúcimi kandidátskymi krajinami sú cennými nástrojmi kultúrneho a politického porozumenia, ktoré môže pomôcť pri prekonávaní pochybností o integračnej kapacite. Pripomína dôležitú úlohu spolupráce v rámci partnerstiev medzi mestami v nadväznosti na historické udalosti deväťdesiatych rokov minulého storočia;

10. žiada o zvýšenie počtu opatrení na podporu spolupráce medzi regiónmi a mestami členských štátov EÚ a budúcich kandidátskych krajín ako doplnenie k existujúcim cezhraničným mechanizmom, ktoré podporujú napríklad začlenenie budúcich kandidátskych krajín do zoskupení EZÚS⁽¹⁾;

(1) Európske zoskupenie územnej spolupráce.

11. zdôrazňuje, že budovanie administratívnej kapacity, a to samozrejme aj na miestnej a regionálnej úrovni, je nevyhnutné pre úspešné plnenie kodanských kritérií. Miestne a regionálne orgány v týchto krajinách nie sú dostatočne informované a vo všeobecnosti majú stále nedostatok kapacít na absorbovanie finančnej pomoci zo strany EÚ. V tomto zmysle by mal VR zohrávať významnú úlohu pri podpore školiacich seminárov usporiadaných s cieľom výmeny osvedčených postupov a skúseností regionálnych a miestnych orgánov EÚ;

12. víta dohodu o zjednodušení udeľovania víz, ktorá bola podpísaná medzi EÚ a budúcimi kandidátskymi krajinami, pretože ide o významný krok v snahe zjednodušiť kontakty medzi ľuďmi, a to nielen medzi obyvateľmi krajín západného Balkánu, ale aj obyvateľmi EÚ a budúcich kandidátskych krajín;

13. pripomína, že je potrebné ďalšie budovanie kapacít miestnych orgánov a združení miest a obcí v budúcich kandidátskych krajinách, pretože v súčasnosti nie sú miestne a regionálne orgány adekvátne zapojené do procesu pristúpenia k EÚ;

14. víta projekty, ktoré spájajú miestne orgány členských štátov EÚ a budúcich kandidátskych krajín, ako napríklad „výmenný program“ v Srbsku. Do tohto projektu bola zapojená jedna tretina miest a obcí, ktoré si vyskúšali európske postupy pri riadení projektov ako aj pomoc pri nadviazovaní kontaktov medzi miestnymi orgánmi Srbska a EÚ;

15. podporuje budovanie kapacít centrálnych a miestnych a regionálnych orgánov v budúcich kandidátskych krajinách s cieľom zosúladiť ich politiky v oblasti životného prostredia s odporúčaniami EÚ;

16. poukazuje na to, že demokracia v budúcich kandidátskych krajinách je ešte mladá a krehká. Na rozvoj a upevnenie inštitúcií a pravidiel zastupiteľskej demokracie je potrebné cieľavedomé a vytrvalé úsilie. To platí obzvlášť pre miestnu a regionálnu úroveň, vzhľadom na jej rozhodujúci význam pre stabilnú a otvorenú demokratickú spoločnosť a dobrú verejnú správu;

Občianska spoločnosť a verejný život

17. je toho názoru, že občiansky sektor je veľmi dôležitým prvkom pri budovaní demokratickej spoločnosti. Tento sektor sa musí ďalej rozvíjať a budovať svoje kapacity, aby podporil svoju úlohu pri zvyšovaní transparentnosti a presadzovaní demokracie. Občiansky sektor môže zohrávať významnú úlohu pri poskytovaní informácií verejnosti a uľahčiť zapojenie občanov do prístupového procesu;

18. žiada o výraznejšie zlepšenie v oblasti práv žien, detí a starších osôb. Mali by byť podniknuté ďalšie kroky v snahe zlepšiť rovnosť príležitostí, zabezpečiť lepšiu zamestnanosť

a podporiť aktívnejšie zapojenie žien do politického života. Treba posilniť ochranu žien, detí a starších osôb proti všetkým formám násillia, vrátane obchodovania s ľuďmi;

19. podporuje ďalšie zlepšenie situácie ľudí so zdravotným postihnutím. Obzvlášť dôležitým prvkom je zlepšenie pracovných príležitostí pre ľudí so zdravotným postihnutím, pretože ide o zásadný krok smerom k ich plnej integrácii do spoločnosti;

20. podporuje ďalšie zlepšenie v oblasti práv menšín a vytvorenie podmienok pre ich kultúrnu sebarealizáciu a rozvoj. Je ale potrebné aj rozhodne konať v duchu zlepšenia postoja voči etnickým skupinám a zasadzovať sa za toleranciu a zmierenie;

B. Konkrétne pripomienky k jednotlivým krajinám

Albánsko

21. víta pokroky dosiahnuté v zefektívnení administratívnych postupov, najmä vývoj týkajúci sa zlepšenia občianskeho registra, občianskych preukazov a zavedenie pasov s biometrickými údajmi. Vyjadruje nádej, že to prispeje k zdokonaleniu volebného procesu vzhľadom na to, že nedávne voľby do miestnych zastupiteľstiev neboli v súlade s medzinárodnými záväzkami a kritériami;

22. víta strategickejší prístup vlády k boju proti korupcii. Avšak korupcia je v Albánsku ešte stále veľmi rozšíreným javom, ku ktorému je potrebné pristupovať s najväčšou vážnosťou. Okrem toho má albánsky právny systém – najmä pokiaľ ide o jeho nezávislosť, transparentnosť a účinnosť – napriek niektorým zlepšeniam aj naďalej závažné nedostatky. Preto je obzvlášť dôležité, aby bola zrealizovaná a dôsledne uplatňovaná plánovaná protikorupčná stratégia na obdobie 2000 – 2013 v súlade s odporúčaniami skupiny GRECO Rady Európy;

23. poukazuje na veľmi priaznivú situáciu vo vzťahoch medzi náboženstvami, pretože sú v tomto regióne cenným príkladom, avšak nalieha na ďalšie zlepšenie v oblasti ľudských práv a slobody prejavu;

24. vyzýva albánske orgány, aby sa aj naďalej snažili o zlepšenie postavenia menšín v súlade s európskymi osvedčenými postupmi a Rámcovým dohovorom Rady Európy na ochranu národnostných menšín. Dôrazne odporúča, aby boli v albánskom parlamente zastúpené národnostné menšiny a aby sa výučba ich jazykov rozšírila na všetkých príslušníkov menšinových skupín v celej krajine;

25. oceňuje úsilie, ktoré vyvinulo Albánsko na udržanie a ďalší rozvoj dobrých susedských vzťahov s členskými štátmi a ostatnými budúcimi kandidátskymi krajinami;

26. sa nazdáva, že je potrebné ďalšie zvyšovanie administratívnej kapacity s cieľom úspešne implementovať dohodu o stabilizácii a pridružení (DSP). Administratívne orgány miestnych samospráv a albánske Združenie miest a obcí musia ďalej budovať svoje kapacity, aby boli schopné využiť fondy nástroja predvstupovej pomoci;

Bosna a Hercegovina

27. víta podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení s EÚ a nalieha na orgány Bosny a Hercegoviny, aby spolupracovali s cieľom splniť záväzky, ktoré vyplývajú z dohody;

28. víta deklaráciu o reformách policajných zložiek v Bosne a Hercegovine a žiada, aby sa všetci signatári snažili o reformu polície v súlade s princípmi EÚ. Reforma policajného zboru je nevyhnutná pre podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení;

29. víta odhodlanie štruktúr miestnej samosprávy v Bosne a Hercegovine prijať európske osvedčené postupy v snahe zlepšiť poskytovanie služieb a pozitívne prijíma pripravenosť združení miestnych samospráv oboch entít spolupracovať pri zvyšovaní kvality miestnych služieb občanom;

30. víta prebiehajúcu reformu miestnej samosprávy a poukazuje na skutočnosť, že právne predpisy oboch entít týkajúce sa týchto samosprávnych orgánov sú v súlade s európskou chartou miestnej samosprávy;

31. sa nazdáva, že je potrebné ďalšie zvyšovanie administratívnej kapacity s cieľom úspešne implementovať dohodu o stabilizácii a pridružení. Administratívne orgány miestnych samospráv a združenia miest a obcí oboch entít musia ďalej budovať svoje kapacity, aby boli schopné absorbovať a naplno využiť fondy nástroja predvstupovej pomoci;

32. pozitívne prijíma pokrok, ktorý bol dosiahnutý v návrate utečencov a interne vysídlených ľudí a nabáda príslušné organizácie a agentúry, aby pokračovali v zlepšovaní podmienok pre udržateľný návrat;

33. víta zlepšenie v spolupráci s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu, ktorá je, ako sa zdá, vo všeobecnosti na uspokojivej úrovni, ale na podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení bude potrebná plná spolupráca;

Srbsko

34. vyzýva Srbsko, aby pokračovalo vo svojej ceste približovania sa k EÚ a aby sa snažilo o mierové spolužitie so svojimi susedmi;

35. víta uvedenie dohody o stabilizácii a pridružení s EÚ a žiada Srbsko, aby si aj naďalej plnilo svoje záväzky voči

Medzinárodnému trestnému tribunálu pre bývalú Juhosláviu, pretože to je podmienkou pre ďalšiu integráciu do EÚ;

36. oceňuje pokrok dosiahnutý v oblasti reformy verejnej správy, ktorá je v súlade s európskymi normami a poukazuje na dobrú administratívnu kapacitu, ktorú Srbsko preukázalo v rámci rokovaní o dohode o stabilizácii a pridružení;

37. víta iniciatívu ministerstva spravodlivosti na vykonanie hĺbkovej analýzy súdneho systému, pretože implementácia právneho rámca stanoveného novou ústavou ešte stále nie je ukončená. Je potrebné vyvinúť viac úsilia s cieľom zabezpečiť nezávislosť, zodpovednosť a účinnosť súdneho systému;

38. víta pokračujúcu implementáciu národnej stratégie proti korupcii, ale poukazuje na to, že korupcia je v Srbsku ešte stále značne rozšírená a predstavuje vážny problém;

39. víta pokrok dosiahnutý v oblasti dodržiavania a ochrany práv menšín a nabáda vládu, aby zamerala svoje úsilie na zlepšenie práv etnických skupín najmä vo vzdelávaní, sociálnej ochrane, zdravotnej starostlivosti, bývaní a zamestnaní;

40. nalieha na srbský parlament, aby ratifikoval Európsku chartu miestnej samosprávy;

41. sa nazdáva, že je potrebné ďalšie zvyšovanie administratívnej kapacity s cieľom úspešne implementovať dohodu o stabilizácii a pridružení. Administratívne orgány miestnych samospráv a Stála konferencia miest a obcí musia ďalej budovať svoje kapacity, aby boli schopné absorbovať a naplno využiť fondy nástroja predvstupovej pomoci;

Kosovo (podľa uznesenia 1244 BR OSN)

42. vyhlásenie nezávislosti Kosova 17. februára sa stalo skutočnosťou. VR víta rozhodnutie vytvoriť v rámci PESD misiu EULEX Kosovo na zabezpečenie stability a právneho štátu. Zachovanie právneho štátu a stability je v záujme všetkých. Etnické skupiny musia spolunažívať v mieri;

43. víta zavedenie stratégie a akčného plánu reformy verejnej správy na obdobie 2006 – 2011, pretože verejná správa je slabá a nevykonná a reformy sú ešte stále len v počiatočnom štádiu;

44. je toho názoru, že zatiaľ čo na miestnej úrovni bol dosiahnutý určitý pokrok, jej administratívne kapacity sú aj naďalej slabé;

45. víta vytvorenie kosovskej protikorupčnej agentúry, ale nazdáva sa, že chýba jasná politická vôľa bojovať proti korupcii, ktorá stále predstavuje vážny problém. Je potrebné ďalej budovať kapacity zamestnancov agentúry a pracovať na rozvoji legislatívneho rámca a implementačných opatrení;

46. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v oblasti občianskych a politických práv a slobôd bol dosiahnutý minimálny pokrok a žiada kosovské úrady, aby pokračovali v pátraní po viac ako 2000 nezvestných osobách, čím by urobili významný krok smerom k zmiereniu;

47. víta skutočnosť, že kosovské voľby v novembri 2007 prebehli pokojne, žiada kosovské a srbské orgány, aby sa aj naďalej snažili o mierové urovnanie súčasnej politickej situácie a nazdáva sa, že v Kosove nemôže dôjsť k žiadnemu násiliu a že multietnické Kosovo možno vybudovať len prostredníctvom spolupráce všetkých komunit;

Čierna Hora

48. víta podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení s EÚ a podporuje vládu Čiernej Hory, aby si naďalej plnila svoje povinnosti stanovené touto dohodou, a to v súlade s návrhom akčného plánu pre implementáciu;

49. víta prijatie novej ústavy;

50. oceňuje pozitívne výsledky Čiernej Hory v období po získaní nezávislosti v nadväzovaní dobrých dvojstranných

vzťahov s prístupujúcimi krajinami a susediacimi členskými štátmi ako aj pokrok v zapájaní sa do spoločných regionálnych iniciatív a začleňovaní sa do Rady Európy;

51. víta opatrenia, ktoré zaviedla vláda na boj proti organizovanému zločinu a korupcii, ale poukazuje na to, že tieto problémy sa stále vnímajú s vážnymi obavami a nalieha na vládu, aby pokračovala v zlepšovaní protikorupčných opatrení a zvyšovala nasadenie v boji proti praniu špinavých peňazí. Neustály dôraz by sa mal klásť na pokračovanie reforiem súdneho systému;

52. si všíma prebiehajúcu reformu verejnej správy a odporúča ďalšie budovanie kapacity najmä v oblasti transparentnosti, zodpovednosti, verejného obstarávania ako aj spravovania verejného majetku a procesov udeľovania licencií;

53. sa nazdáva, že je potrebné ďalšie zvyšovanie administratívnej kapacity s cieľom úspešne implementovať dohodu o stabilizácii a pridružení. Administratívne orgány miestnych samospráv a Združenie miest a obcí Čiernej Hory musia ďalej budovať svoje kapacity, aby boli schopné absorbovať a naplno využiť fondy nástroja predvstupovej pomoci.

V Bruseli 10. apríla 2008

Predseda
Výboru regiónov
Luc VAN DEN BRANDE